Контрольный экземпляр

Массе а мехкий пролетареш, вlашагlкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувл 1923 шера денз ★ ШИНАРА, 27 МАЙ, 1986 ШУ. ★ № 63 (7254). ★ Мах 3 кеп.

ШУРА ДУКХАГIА ЙОАККХ

«Урожайный» совхоза вlашагIъеллай йиззза рацион йола гранулаш кийчьо бригада.

— Вlаргчача шера садийтац оаха — «АВМ-0,65» яхача агрегататаш гранулиторашен беш бола болх, — яхаш дуьш бригадира Андрей Забейворотина. — Масала, дIадахача Iай оаха кийчийр ши эзар центнерал совгIа йиззза рацион йола гранулаш. Хlинца оаха гранулаш ю кердa хьекхача мошача люцернах.

Хlара дийнахьа механизатораша хьаIадахь 600 центнер совгIа кагий аьта моша доакъар. Цох- граулаш ю.

Цеха Ойлхоша Самсонов Александре, Вересев Алика, Мешкова Валентинас кавьа та галешка дехк баьца хьоар. Из дика лоархIаш да специналисташа.

Таханара ди IаIхаччалца йойча хана 375 центнер граулаш кийчьяьй.

П. ГАГИЕВ.

ВИТАМИННИ ДОАКЪАР IАЛАШДУ

«Ракий» совхозе вlашагIъеллай йиззза рацион йола гранулаш кийчьо бригада.

— Вlаргчача шера садийтац оаха — «АВМ-0,65» яхача агрегататаш гранулиторашен беш бола болх, — яхаш дуьш бригадира Андрей Забейворотина. — Масала, дIадахача Iай оаха кийчийр ши эзар центнерал совгIа йиззза рацион йола гранулаш. Хlинца оаха гранулаш ю кердa хьекхача мошача люцернах.

Хlара дийнахьа механизатораша хьаIадахь 600 центнер совгIа кагий аьта моша доакъар. Цох- граулаш ю.

Цеха Ойлхоша Самсонов Александре, Вересев Алика, Мешкова Валентинас кавьа та галешка дехк баьца хьоар. Из дика лоархIаш да специналисташа.

Таханара ди IаIхаччалца йойча хана 375 центнер граулаш кийчьяьй.

П. ГАГИЕВ.

СОВГIАТ ДIАДЕЛАР

Духха ха йоаццаш «1985 шера физкультурно-массови а спортивни а болх динаIа вlашIехьбохкехча йоаржаьча Ерригроссийски социалистически яхье Нохч-Пlалгlай АССР-а хьалара моттиг а хьожеш, РСФСР М и нистрий Советеи-ВЦСПС-ни карара кара тела Цlе байраьх ялара хlакъехьа кхаъ бенабор вай республика кеч.

Селхан волитпросвещение цIаргIа из деза совгIат дIадалара хетаьч торжественни собрани хилар. Карара карата Цlе байраьх вай республика дикагIболча спортсмеьйшнеи тренерашнеи дIаелар РСФСР спорткомитета председателя Г. К. Смирнова.

Нохч-Пелгlойчеи физкультурникийн спортсменийн карагIдаьнначуьа боккха мах барьал барьял оалаш кхаъмальш дир Нохч-Пlалгlай Министрий Советера физкультурахь спортахь йолча комитета председателя Е. С. Байранова, Гудермесски горисполкома председателя Г. Х. Эльмурзаева, езача атлетитна тренера И. Кодзоева, партийн «Красный молот» завода партийни организацне секретара Ю. В. Карцева, боксах волча СССР абсолютни чемпиона Р. Себиева, кхычар.

Деза совгIат дIадуча дакъа лаьцар КПСС Нохч-Пlалгlай обкома хьалхарча секретара В. К. Фотеева, Нохч-Пlалгlай АССР Министрий Совета председателя М. А. Керимова, КПСС Нохч-Пlалгlай обкома секретара З. А. Яндиева, КПСС Нохч-Пlалгlай обкома секретара Ю. В. Карцева, боксах волча СССР абсолютни чемпиона Р. Себиева, кхычар.

Деза совгIат дIадуча дакъа лаьцар КПСС Нохч-Пlалгlай обкома хьалхарча секретара В. К. Фотеева, Нохч-Пlалгlай АССР Министрий Совета председателя М. А. Керимова, КПСС Нохч-Пlалгlай обкома секретара З. А. Яндиева, спортивни обществанна цIаргIа из деза совгIат дIадалара хетаьч торжественни собрани хилар. Карара карата Цlе байраьх вай республика кеч.

Селхан волитпросвещение цIаргIа из деза совгIат дIадалара хетаьч торжественни собрани хилар. Карара карата Цlе байраьх вай республика дикагIболча спортсмеьйшнеи тренерашнеи дIаелар РСФСР спорткомитета председателя Г. К. Смирнова.

Нохч-Пелгlойчеи физкультурникийн спортсменийн карагIдаьнначуьа боккха мах барьал барьял оалаш кхаъмальш дир Нохч-Пlалгlай Министрий Советера физкультурахь спортахь йолча комитета председателя Е. С. Байранова, Гудермесски горисполкома председателя Г. Х. Эльмурзаева, езача атлетитна тренера И. Кодзоева, партийн «Красный молот» завода партийни организацне секретара Ю. В. Карцева, боксах волча СССР абсолютни чемпиона Р. Себиева, кхычар.

Деза совгIат дIадуча дакъа лаьцар КПСС Нохч-Пlалгlай обкома хьалхарча секретара В. К. Фотеева, Нохч-Пlалгlай АССР Министрий Совета председателя М. А. Керимова, КПСС Нохч-Пlалгlай обкома секретара З. А. Яндиева, спортивни обществанна

Чернобыльций сагото—тха сагото

— Тхоай сагото санна дарьхIар оаха Чернобыльски атомни электростанце аьрах хилара наха тIаьотта сагото, — аьлар юмсаш чанхйоьхача Червленски завода директора Евлоеи Мурада. — Царна новкъостал де цIевар ницца а ва.

Завода коллективо цхьан дийнахь къахьегаш дакъахар чернобыльщашта дIаургдолаш оттадар собране. Бакъда завода болхлоша юкъа лучул совгIа хIоранне шийгара ахча а лу. Пхи-пхи тума деннад Курбанов Бахас, Коригов Беслана, Бакаров Лемас, Евлоев Мурада, Гамаев Анте.

Хlанз 1250 сом ахча Iайнад. Ахча кхы тIа а Iовш да.

* * *

«Терсков» яхача объединенне автотранспортни предприте коллектива юкъарча собране шофера Вузурханов Илеза аьлар:

— Советски нахага бала ца кхоачаш хилац кхычарна тIаотташ бола бала. Мичхьа дале а, Нохч-Пlалгlайчене, е кхычъкъа. Дальни Востоке, новкъостал нийсача оаргIаIовла кийча ба советски нах. Вайх хIаравар кийча ва Чернобыльски атомни электростанце аьрах хилара наха новкъостал де. Духхкхар цхьаьна юкъа лучул совгIа хIоранне шийгара ахча а лу. Пхи-пхи тума деннад Курбанов Бахас, Коригов Беслана, Бакаров Лемас, Евлоев Мурада, Гамаев Анте.

Хlанз 1250 сом ахча Iайнад. Ахча кхы тIа а Iовш да.

* * *

«Терсков» яхача объединенне автотранспортни предприте коллектива юкъарча собране шофера Вузурханов Илеза аьлар:

— Советски нахага бала ца кхоачаш хилац кхычарна тIаотташ бола бала. Мичхьа дале а, Нохч-Пlалгlайчене, е кхычъкъа. Дальни Востоке, новкъостал нийсача оаргIаIовла кийча ба советски нах. Вайх хIаравар кийча ва Чернобыльски атомни электростанце аьрах хилара наха новкъостал де. Духхкхар цхьаьна юкъа лучул совгIа хIоранне шийгара ахча а лу. Пхи-пхи тума деннад Курбанов Бахас, Коригов Беслана, Бакаров Александре, Богарова Александрас хIаьта 25 сом дера, хIаьта Дедов Алексейс, Шульяков Ивана, Кузнецов Васнле хIаранне 50 сом делар.

М. КИРИЛЛОВ.

разделенешка, — аьлар Наурски района Калинина цIаргIа совхоза директора Шульяков Иван Прокофьевича. — Бала яхьаьча на наха новкъостал де беррагаш а раьза хилар. 1350 сом ахча дахьийтар.

Бакъда хIанз а царна новкъостал дара ахча хьачучет лаш да. Духхкхар шоаш Iоадаь ахча хьачучет чернобыльщашта дахьийта. Совхоза болхлоша Афанасьев Александра, Богарова Александрас хIаранне 25 сом дера, хIаьта Дедов Алексейс, Шульяков Ивана, Кузнецов Васнле хIаранне 50 сом делар.

М. КИРИЛЛОВ.

● *Къахьегама ресурсаш: мишта пайда эц царех?*

ТАМАШИЙНА САТЕМ

Дуккхача хана денз пачхьалхеи планаш лоархIа да «ви хьайоагIа Малгобекски района «Ачалуки» яха минеральни хий арахеца завод. Хьалха-м цхьаьна объектехула бальнаш ду цIа гIулакха: кхьаьна ир оборудовани, специалисташ тоъаьш банар.

Хlаьта хIанз? Соалха чехословакни оборудовани оттальй заводе. Шушаш йиларгара уж хих хьал а йиза дIакъовларна ткхачалца йола ерриге процессаш кхочачыьара автоматизаци ньй. Ден-бус 120 эзар шушца минеральни хий арахеца вlашгIехьдолийт кердаьч установка. IIанхка шушца болх бара «Севкавминрозлив» яхача Кисловодскерча объединене шоай говзал лаьхьаь массехь саг ва заводе.

— Таханарча дийнахьа эшарш шиъхьо слесарь-наладчик ва, уж а касста хургболаш ба, — аьлар завода директора Маринев Миьхьила.

Реконструкци яьчул, кердa оборудовани оттальул тIехьагIа мишта лел ухьаза гIулакхаш? Во лел. Дlабахача биъ бетта 5 миллионан IS0 эзарш шушца минеральни хий арахеца деззаш яр завод плаьнагIа. Хlаьта цо хlалат 1 миллионан 800 эзарш шушца мара арахецанзар. Долчи, 30 процент мара ткхочачыьязар плаьн.

Хlанйд завода хьоккхаш ишттa во? Цу хаттара жоп цIаьхха долалургдаеп. Бакъда, ткхетадеп да цаI: дерригa ткхочачбоацараш завода кулгалхочоша, 12 коммунист чувоагIача партийни организацне шоай деккхаеш диззаш ткхочачи да дарах хьаьжа нийла. Цох массехьа масал доаладеарга вай.

Хьалхардар: кхъхьегача наьха кIезигга яь а йоакхо ца елгга. Наха салаIа бытовой помещени, ше уголок, столовни е буфет яц. Заводана тIадк ткхоссад а яц «Ачалуки» яха кафе. Бакъда, цигара маьхан кIоарIа лаьхха да.

— Долчьа хана стоверча маьхьа цига болхлоша хIама дуьргдолаш тIулаьх вlашгIехьдаккха хьежаьдеш цо? — хетт ас Маринева.

— Хьежаьдеп, Малгобекски общенита кулгалхоша дуьша лаьрхIа даьх, — йоах цо.

Духхагlча хана тIаьдача латташ кхаъхена деззаш ба болхлоп. Цудухьа хьамча ткхаъ царна. Бакъда, цхьаьна а болхлочунга уж йолаш яп. Цо цIевха а тешаа ду цига паьха вlалла йоахко ца елгга. Со цига ницъеннача дийнахьа шоайга хеташ доакъар йэр болхлоп. Точиева Хьаьжа кулгалдеча смена 68 эзарш Iойоассаеш шушца минеральни хий арахийпад, яхаш. Из ух тIехьхьара хана заводе ца ваьлиргдар-ньогI яхаш, бакъда, бухгалтере болхлоша ехьа кхоаше ткхочаьуш ца, — аьлар Пlиевски переводчик база болхлоча Плиева Дебохана.

ХхоалагIдар: заводе дуьхьа ба кулгашна бе беза болх. Дийнехьа ятт ткъо машина кхуьг ца тохаш дахчан яьшташ яда. Цхьашнена хаш уж мел я. Хетаргехьа бIаь эзарнел мIезигагIа ш. Хlанз-хIанз ткхоле ерыьг яхаш сатийна баIаш ба заводе кулгалхой. Вай юнчача яьшкех нийсса ахшIм йохнасина хиларах цкх саьдар «молин» арахийца а хIама дуьрг ма дий, аьина.

Цхьабанъда, из де сага дагадохаиаьр. Хlаьта шиъ ханиаьъ аьанна хозаца дешо наьха дог ура ма оттадой.

Шолларгlдар: заводе юв диза машинин тIара Iокхайссача тайпара мэы саго куьг ца тохаш дахчан яьшташ яда. Цхьашнена хаш уж мел я. Хетаргехьа бIаь эзарнел мIезигагIа ш. Хlанз-хIанз ткхоле ерыьг яхаш сатийна баIаш ба заводе кулгалхой. Вай юнчача яьшкех нийсса ахшIм йохнасина хиларах цкх саьдар «молин» арахийца а хIама дуьрг ма дий, аьина.

Цхьабанъда, из де сага дагадохаиаьр. Хlаьта шиъ ханиаьъ аьанна хозаца дешо наьха дог ура ма оттадой.

Шолларгlдар: заводе юв диза машинин тIара Iокхайссача тайпара мэы саго куьг ца тохаш дахчан яьшташ яда. Цхьашнена хаш уж мел я. Хетаргехьа бIаь эзарнел мIезигагIа ш. Хlанз-хIанз ткхоле ерыьг яхаш сатийна баIаш ба заводе кулгалхой. Вай юнчача яьшкех нийсса ахшIм йохнасина хиларах цкх саьдар «молин» арахийца а хIама дуьрг ма дий, аьина.

Цхьабанъда, из де сага дагадохаиаьр. Хlаьта шиъ ханиаьъ аьанна хозаца дешо наьха дог ура ма оттадой.

Шолларгlдар: заводе юв диза машинин тIара Iокхайссача тайпара мэы саго куьг ца тохаш дахчан яьшташ яда. Цхьашнена хаш уж мел я. Хетаргехьа бIаь эзарнел мIезигагIа ш. Хlанз-хIанз ткхоле ерыьг яхаш сатийна баIаш ба заводе кулгалхой. Вай юнчача яьшкех нийсса ахшIм йохнасина хиларах цкх саьдар «молин» арахийца а хIама дуьрг ма дий, аьина.

— Со хIанз ткхоалагIа йоагIа бергашта доагIа аха хьалургдаеп-ньогI яхаш, бакъда, бухгалтере болхлоша ехьа кхоаше ткхочаьуш ца, — аьлар Пlиевски переводчик база болхлоча Плиева Дебохана.

ХхоалагIдар: заводе дуьхьа ба кулгашна бе беза болх. Дийнехьа ятт ткъо машина кхуьг ца тохаш дахчан яьшташ яда. Цхьашнена хаш уж мел я. Хетаргехьа бIаь эзарнел мIезигагIа ш. Хlанз-хIанз ткхоле ерыьг яхаш сатийна баIаш ба заводе кулгалхой. Вай юнчача яьшкех нийсса ахшIм йохнасина хиларах цкх саьдар «молин» арахийца а хIама дуьрг ма дий, аьина.

— Механизаци ткхъсйоаделаш йиш ецнй? — хетт ас раьлиргдаеп цеха мастерага Боков Iийсайга.

— Йиш я, — аьлар цо.

Цхьаьна а да: шушашца болх беча наьха ца хоош пIелг кулг хоздаду. Бакъда, даггара лахарах пхьа аптечка кораннзар сона завода цехашка.

Завода ноа уьлл Iалальмате дукха тишa аьшк. «Вторчермете» дIачуьяла мара пайдаьа йоаццаш, пох мел йоалла оаттал безам болболчо дIаюха йигъьа пхьа грузовой машина, МТЗ-50 яхача трактора кабина (двигатель, кхыбола оатхалаш мичча яхай хаш цхьаьнгена а), автопогрузчик латт завода коа...

ДиълагIдар: цхьаьнча тайпара гойтара агитации яц заводе. Хьоккхама уьлл... 1954-шер дыл йоалуьв пIалолаш да. Социалистически яхь кхьаьча тIа лелаеш я. План ткхоачашйча алаьн дуьхьагIа эцардолга-м хов болхлочунга, тIанкха из ткхоачашъра эпа хьалаш ца хиичча фу де деза?

Нах балхара дIабувгрбоацаш, цар кхъхьегамцара безам лаккхулургболаш эггара хьалха де деза фуд аьлча, из а хIара участие сошлаш-ньогI яхьа тайп-тайпара формаш юкъейоалаелга, хьалхабьинараш, динагIа ьхокхамаш дараш моральнин материальнин хьисанс белгалдохаиаьга. Цхьаьна дуьга а ла йиш йолаш даш цу заводера яр санна йолча башхабинкача оборудованех, мехаиизмех биззза пайда ца ийбелга.

Хетаргахьа тIулахкаш бокъалгlагьа дахара эггара хьалха боаннкаш бола тIа заводе ткхаша, цуьг территоре тIа йоаттIаш йода порцжон достами барца баккха беза.

А.-Г. УГУРЧИЕВ,
тха спец. корр.

Оарц дала!

Кхетаде хала да

«Сельхозхимия» болхлошна шиъ ханнаьха удобренешца Iалашбар шоаш, е хьаьжар эшаш йоацар хул. Иштта уж мотиган ниьсло дуьхьагIча даьхье е юртбохаъна культураш дIае йолаеш, е хьатIаьяьнчуьл тIехьагIа цирна Iунал де доладеп. Из бахьан долаш лергтIа хььта хьаьнде; дIайийнача хIамашта подкормка е йиш хилад, яхаш летъеш нолхозиш а совхозиш а дуьхьа культурашт, специалисташ, механизаторашца хул. Ув бакъдьвлга хьаьжахаш цхьа мотиг нийсьелар уьк деношка.

«Наврановский» совхоза директора Дударов Батыра кабинете хьачувьалар цхьа саг.

— Сунженски района «Сельхозхимия» объединенера цу тайпара удобренеш яхаш, — аьлар Дударова.— Из а юхавахийта вийзар. Вlаьсти дIайийна культураш сихгагIа дегIаIхийтара яхаш тасса тхона эшар нитрофоос я, хIаьта хьакхуьлар

— Хlанз хIаманна ца эша хлориста калий. Иштта ена удобрени тхона ца эшшаше хьалха хьаьнар оаха цIьаьа, Цхьабаьнда, хIанзчуьл тIехьагIа эцарсъиш. Хlана аьлча, хьувьъам ткхебарга дукхагIа рузьъа дIадаIхитар мара дац из.

Уж тайпа моттигаш нийса иа йлийта, яхаш юртбохаъна болхлоп республикански хIара совещане, семинаре дувщаше Сунженски района «Сельхозхимия» культуралоша леладер ткетаде хала а да.

Х. МАГОМЕТОВ.

Нов. В. Л. БАЙБУРСКЕНА «НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ИЛЛМАН ТЕХНИКАН ЗАСЛУЖЕННИ ДЕЙТЕЛЬ» ЯХА СИИЛЕН ЦИ ЯЛАРАХ ДОЛА

Нохч-Пlалгlай АССР Лакхехьарча Совета Президиума

У К А З

Мехкдьатта чанкдоахача промышленноте прогрессивни процессаш оттаярах, общественни вахара юкъе хьинаре дакъа лацарах «Нохч-Пlалгlай АССР Iилмин техникан заслуженни деятель» яха сийлен цIи лойла **Байбурский** Владимир Леоновича — Грозненски мехкдьатта Iилма-тохкама института директора Iилман балха волча заместителя.

Нохч-Пlалгlай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель Х. БОКОВ.
Нохч-Пlалгlай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь Н. ПРАВЕНЬКИЙ.

Гор. Грозный,
1986 шера 23 май.

Нов. А. Н. ЛЕОНИДОВНЕН Х. Х. ЧАПАНОВАНЕН «НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР МЕХКДЬАТТА ЧАНКДОАХАЧЕН МЕХКДЬАТТА ХИМЕИ ПРОМЫШЛЕННОСТА ЗАСЛУЖЕННИ БОЛХЛО» ЯХА СИИЛЕН ЦИ ЯЛАРАХ ДОЛА

Нохч-Пlалгlай АССР Лакхехьарча Совета Президиума

У К А З

Мехкдьатта чанкдоахачеи мехкдьатта химеи промышленносте дика гIулакхаш карагIдувларахи общественни вахара юкъе хьинаре дакъа лацарахи «Нохч-Пlалгlай АССР мехкдьатта чанкдоахачеи мехкдьатта химеи промышленноста заслуженни болхло» яха сийлен цIи лойла:

Леонидов Александр Николаевича — Грозненски мехкдьатта Iилма-тохкама института сектора заведующена.

Чапанова Хьусена Хьавадина — Грозненски мехкдьатта Iилма-тохкама института дека начальника заместителя.

Нохч-Пlалгlай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель Х. БОКОВ.
Нохч-Пlалгlай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь Н. ПРАВЕНЬКИЙ.

Гор. Грозный,
1986 шера 23 май.

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА СИИЛЕН ГРАМОТА ЯЛАРАХ ДОЛА

Нохч-Пlалгlай АССР Лакхехьарча Совета Президиума

У К А З

Паччахьалкхен планаш социалистически декхарашн ткхочачшена толамаш дахарах, общественни вахара юкъе хьинаре дакъа лацарах Нохч-Пlалгlай Автономни Советски Социалистически Республика Лакхехьарча Совета Президиума Сийлен грамота лойла:

Арсанукаев Салман Салавдиновича — СССР 50 шу дизарра цIеларIча Грозненски химически завода слесаря-наладчик.

Веревкина Татьяна Степановнана — производственно-техни ческа контора оператора.

Вейтович Мария Антоиовнана — Грозненски мехкдьатта Iилма-тохкама института каменщика.

Гаврилов Эдуард Борисовича — Грозненски мехкдьатта Iилма-тохкама института электромонтера.

Городелев Илеа Магомадовича — Грозненски мехкдьатта Iилма-тохкама института Iилман волнхагIболча болхлочоа.

Дашиев Гелани Исмаиловича — А. Шерипова цIеларIча мехкдьатта чанкдоахача завода оператора.

Мохначев Юрий Степановича — «Грозиефтехимремстрой» треста СРСУ-5 йолча электросварщика.

Рожков Иван Ивановича — Н. Анисимова цIеларIча Новогрозненски мехкдьатта чанкдоахача завода токаря.

Семенкин Александр Петровича—В. И. Ленина цIеларIча Грозненски мехкдьатта чанкдоахача завода нохкхаIболча оператора.

Энгель Наталья Викторовнана — Грозненски мехкдьатта Iилма-тохкама института установка начальника.

Нохч-Пlалгlай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель Х. БОКОВ.
Нохч-Пlалгlай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь Н. ПРАВЕНЬКИЙ.

Гор. Грозный,
1986 шера 23 май.

РЕСПУБЛИКАНСКИ ШТАБА ЗАСЕДАНИ

Соалха сентябрь бетта хиннача шиъ заседане малраш мелларна а алкоголизмана а ткъосам лоаттабага йолча республикански штабо чIоаттIа критика йьар антиалкогольни законодательство телхьадеарга дуьхьа ерриге общественность йоаккхилга, малраш ца мелара пропаганда елга вайнача ледара лелаеш хилара.

Цу хана денз бархI бутт бьинна6. Фуд динагIча оагIорахьа хувнадеина? Шиъ заседане цох дийпар штабо, Цига хьайпабар парте горкомий а райкомий а секретараш, министерстваш, ведомствай, массови информацне средствай кулгалхой.

Штабэ заседане къамьалаш дьача КПСС обкома пропагандан агитацен отдела заведующе заместителя Р. М. Нашуеева а ткъабовдоч, телевиденеча радион сектора заведующе А. И. Смоленцева а дийпар кердача денкарашна а къежка, партийни комитеташ, общественни учреженеа а радиое а нуха антиалкогольни ткетам балара, малараш мелараша къежкаш лоаттабара дьяча. Штабэ заседане белгал мэ данихара, из болх хIанзарчоа динагIа леладеу газеташа. Масала, «Знамя общества» республиканскин общества райбашка дIалхьяйтай эшап йола методически пособин. Уьк цIера хьалхарча квартале бIарг-ча 1984 шера йийпачуьл духьагIа лекцеш IийшмаI малара духьала. ДинагIа болх бе йьинай санитарни просвещене республиканскин комитетехьа, Малгобекски доалува денах дувцаш, брошюраш, плакаташ врахийдаI цо.

Малараш мелар а шца лоаттабу къежкаш мелбалийтарах. Из болх формалнио лелабарах штаба заседане цIенхкаяттa критика я йир парте Урус-Мартановски а Малгобекски а райкомашта, кхычарна.

Антиалкогольни пропаганда чIоагIъара, малараш мелларша массанашца а тIатIеIа къежкаш лоаттабага де дезарех дийпар штабо заседане къамьал дьача КПСС Нохч-Пlалгlай обкома секретара Е. В. Тумсоева. Пlийпача соцан тIа белгалдаьдеш пропагандан агитацен отдело, парте горкомана а райкомана а ерриган идеологически учреждененаа. дIахо йолаеш хана де дезар.

КЕРДАДАР ХЬАЭАШ

КПСС XXVII сьеада докумеиташ тІа белгалдаьлаьхкад продукце дикал лакъхьера хІара коммуниста, хІара советски сага дехкар хидар. Продукце дикал аІеш па хІиттад дуьна дезаш Іалма-технически прогресс сихьлъ-гах. Къахьегама оьсарле лакъхьара йоккха резерв я иш.

Цхьаьнатгаьча пятилетке дикала Знак тІалатта ихо тайпа продукци арахІинат-тка заводе. Предприйте хьеха продукцех 79,7 процент ДІаІоаш ше.

Комплексни система юкъе-ІоаІаярх шера хьаьннаьхо 16 эзар сом пайда.

Хаьа тха предприйте эрганьхкий тоаеш я продукце дикала управлени ешйола система, Берриг а болх тІа-лестта, продукцеГа кІезиг-гІа мах ДІагІорболлаш мероприятеш чакхІоах, вагонаш Іойссеаеш, тІаЬотташ йола

стандарт хувца да луш йисаЬ, 5 стандарт хиннаЬ, керда 9 стандарт хьаьЬ.

Пиччахьалгхен тІакъоаман лоатТабева организица тахкача гучадаьлаьнаЬ завода хьаЬо химреагенташ техничеси условеша дІадехкаучуна хьекъка йолга. Заводе хадданза терка-ман тІалоаттабу продукцена аттестаци яра, техничеси документацена разработка яра, технологически процессашта оперативни тІакъоаман лоатТабева.

Продукце дикала управлени яра цхьана чакхъоха ешаш ювасенна организицеюнни, техничеси, экономически, социални мероприятеи бІарчча комплексаш.

ТоадьадьхьачуйоагІача бийдина дикала тІакъоаман лоатТабелга, продукцеГа кІезиг-гІа мах ДІагІорболлаш мероприятеи чакхІоах, вагонаш Іойссеаеш, тІаЬотташ йола

хьа кІезиг-гІо, зеха рузька доаделга ДІадоаккх, КІахьегама дисциплина тоагІа, кадраш дувцалулга кІезиг-га, къаьхьегама а быта а хьаьаш тоагІа, гонахьара Іалам лорадара, балха тІа травматизм хилар ДІадаккхара тІалеста ба партийни, профсоюзни, комсомольски организацеша, администраце бу болх.

Продукце дикала управлени еш йола система тоаелга цІал лостам а болаш чакхдоаккх заводе. Царех наІ бувзабенна ба планаш уттаеча юкъа лаьрхІа завода хьалхашка уьттадеча дехкарашка хьажка системама корректировка елга. Шолларга йола ниьк организацеонно-функционални структура тоаелга. Комплексни система тоаяра оаха хьаьш тха яраш сайна йолча предприятехна Іоаль опыт.

Химреагентий дикаал тоаяра 1986—1990 шерашка оаха лерхІ СРГ 8/6 хьисапе йола тІаанализирова яра зша сушилиаш хьалъе. Кмы а тоадеш йиш йолаш да-композицеонни реагенташ арахецилга. Цу тІулакха тхоаІ керда пяттача институтана цхьана болх беш да тхо. 1987 шера тохкаш хургъа химреагентий опытни партеш, дІахо йодача хаьа уж ерийни аралаш кийчьерга. Царех эгъара цхьаьна арахецачарех я хрома соединеи йоаца композицеонни реагент «ЛИГНОСИЛ». Комисе арахеца могалЬ из. Иштта феррохромлигносульфоната модификацена а разработкаш ергъьа.

Н. ВАСИЛЬЕВА,
химреагентий Карабулански завода йоккхагІ-йола инженер.

КХОАНА—ПОГРАНИЧНИКА ДИ

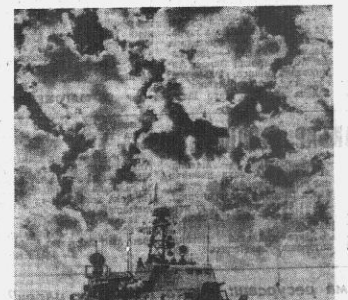

Закавказски погранични округта фордаларча Н-ски погранични дайъле лаьрхІа а доагІаш дикагІдеъст шаІ лерхІ 3-ча ранга капитан Александр Радаев командир вола кема. Ворхі шера вІаЦитта тІема говзал Іомаяра тІехьаьрча ялъе кема личны составана дикагЬяр яха цІи еннай.

Мехка дукхаха къаьмех бола нах гІулакх деш болча кема тІа моральни дина кимат оттае, новкъосташа юкъе боккоца йола Іммерзаи вІаши гІо делъеи доаттаде хар командира политически дакъъерча заместитела вохкагІвола лейтенанта С. Цибульскина карагІдакъа хІама дІ.

Удмуртера, Молдавера, Сибагерйера, Белоруссера, Уралера. мехка къьча мигІнигкакара бакъяна кагІйча къаь-дорёду тахан мехка фордапара доазонаш, геттара дика ха деш ба.

СУРТАШТІА: Цу мунгъара минутгІа, Командира политически дакъъера заместитель вохкагІвола лейтенат С. Цибульскина матросашца къаьмал деш ва.

2. Ха деш да погранични кема.

А. ТАВАКАЛОХЬЕВ
М. БАБАЕВАИ
сурташ.

ТАСС фотохроника.

Ираз дола кхел

Из дар 1967 шера. Н. Анисимова цІерагІча Новогрозненски мехкадьтта чахкдоахача заводе партикома аргІанара заседаеи яр. Деи новестка хетаёь яр КПСС муттаРашка массеси болхло хьэнара. АргІа хьатІакхъьар ремонтно-механически цехерча фрезеровщина Чокаев Лемина. Дикка хьебелар парт, кома членаш. ГІулакх сенах латтар аьлча, Лемий къаьхьегама биографи дІайолаенаЬ... цуи 12 шу дальча аьнна ядьдьлар нарте дІаэнар дехаш хиннача заявлене тІа. Цо юхъьаьнца цеибьлахар коммунисташ. Бакъда, Сийлахь-бокхъача Даймехна тІема шерашка Чокаев болх бе волавеннилга хайначуо тІехьагІа дерриге а ший мотт-тиге ДІаэтар, Массагіа вар уж цу халача шерашка когаш тІа кІал яьккаьч а уттаеш 12—13 шу дальна кІаьнкаш тъле кхъьегаш. Цу юкъа хаиага хьожача дацар гІулакх, Массава а рая волаш Ленински нарте ДІаийдар Чокаев Лема.

...Тахан юха а юха а дагалуш уж аята на хинна цераш Лемас. КІаьнкашта юкъе цІагІарча дезале вокхагІа вар из. ЦІудухьа прядильни фабрике слесара ученикашца балха вахар, Хьама хара тІакхувш хинна кІаьнк йоккха юкъ ялалехьа дика кхета ваьлар балхах. ЦІудуха шп бутт балаве яхаш слесарь а хинна кхъьегата волавелар. ХІаьта массехь шу дальча Лемай цІи дуг каглча- оагІорахьа хьсае йлар ерриена фабрикера.

Н. Анисимова цІерагІча Новогрозненски мехкадьтта чакхдоахача заводе дикала воагІача хана дикка кхъьегама опыт йолаш вар Чокаев. Бакъда уклаза цуи безам тІабахар фрезеровщина говзала, цудухьа юха а юхьбан да ДІадоаккх деррига а. Бакъда, къаьхьегам дукха безаш хиларах кердача балха моттиге а сиха ДІатарвелар Лема. Заводе балха вена баркІ цуо дальначуу тІехьа-кхъьегама. Дикка хьебелар парт, кома членаш. ГІулакх сенах латтар аьлча, Лемий къаьхьегама биографи ДІаЙолаенаЬ... цуи 12 шу дальча аьнна ядьдьлар нарте ДІаэнар дехаш хиннача заявлене тІа. Цо юхъьаьнца цеибьлахар коммунисташ. Бакъда, Сийлахь-бокхъача Даймехна тІема шерашка Чокаев болх бе волавеннилга хайначуо тІехьагІа дерриге а ший мотт-тиге ДІаэтар, Массагіа вар уж цу халача шерашка когаш тІа кІал яьккаьч а уттаеш 12—13 шу дальна кІаьнкаш тъле кхъьегаш. Цу юкъа хаиага хьожача дацар гІулакх, Массава а рая волаш Ленински нарте ДІаийдар Чокаев Лема.

...Тахан юха а юха а дагалуш уж аята на хинна цераш Лемас. КІаьнкашта юкъе цІагІарча дезале вокхагІа вар из. ЦІудухьа прядильни фабрике слесара ученикашца балха вахар, Хьама хара тІакхувш хинна кІаьнк йоккха юкъ ялалехьа дика кхета ваьлар балхах. ЦІудуха шп бутт балаве яхаш слесарь а хинна кхъьегата волавелар. ХІаьта массехь шу дальча Лемай цІи дуг каглча- оагІорахьа хьсае йлар ерриена фабрикера.

Н. Анисимова цІерагІча Новогрозненски мехкадьтта чакхдоахача заводе дикала воагІача хана дикка кхъьегама опыт йолаш вар Чокаев. Бакъда уклаза цуи безам тІабахар фрезеровщина говзала, цудухьа юха а юхьбан да ДІадоаккх деррига а. Бакъда, къаьхьегам дукха безаш хиларах кердача балха моттиге а сиха ДІатарвелар Лема. Заводе балха вена баркІ цуо дальначуу тІехьа-кхъьегама. Дикка хьебелар парт, кома членаш. ГІулакх сенах латтар аьлча, Лемий къаьхьегама биографи дІайолаенаЬ... цуи 12 шу дальча аьнна ядьдьлар нарте д

ВЕЖАРИЙ ВIАШАГIКХЕТАР

Массехь ши да Кхузбасе да Кавказа республикан столицай сийлахь-вокхачу бахьчу цIи лелаечу районийн къхьегамхоша цхийла дотIаIад хоаттазду. Традиционни а хинна дIаэттад царна юкъера бувзаман: «Профессех дикагIвара, «Хьалхалатта бригадан» яха конкурсан, «Дотта1аIаца вахтан» чакхйоахийгна, къаьст-къаьстача бригадашта, сменашта, хьалхалаттарашта юкъе яхь лоаттаелера, дикагIбола опытдIа-оха лулгра, производствах новаторий слеташ елга, Хlара шера чакхдоах КИД-ай хьоначаш-конкурсаш; «цIи бочу, вежарий дешдар» яхача темах цаI дола долиделнош. Доазув доаца из доттагIад ди денгара ме доала шерзуш, чIоагIлуш деанга.

Иштта, масала, дуккхача хана шоайла доттагIаца лелаелаш леладелн ба «Красный молотиг Махачкалера М. Гаджиева цIерагIчен заводий болххоп, «Севосетинлеждея» «Чечнигшвейбыт» яхача производствени объединенний коллективаш, унаьчценой культура, дешара заведенеш, спорта организацеш.

Доттагlаца гIулакхан дIахо йодача хане кхы а чIоагIдара. яхь лоаттаьяча дIаяча кхьагIа кхьагIа карагIдайнарчун итоган яра хегадаь дар ушх деношка гор. Гроэне парте Ленинан районе хинца вIашагIкхетар. Вайшга хьоашалгIа яьхкар В. И. Ленина цIи лелаеча районан парте райкома шолгIагIа секретарь Шульга Владимир Никифорович кечет латта Нальчикера, парте районна секретара Бекуэаров Виталий Аскарбекович кулгалду Орджоникидзера, КПСС районни комитета шолгIагIа секретарь Гусейнов Абдурахман Гаджиевич кечет латта Махачкалера делегацеш.

Хьоашалгlа баьхараш бе-заме гIайлкар района къхьегамхой вIашлаца. Вай халхьашта кокъерча дохарг доацча вошалах, шоай колдентинаша карагIдайнарехь дувцаш актори эале гулбенараната хьалхашна къамьалаш дир делегацей кулгалхошна В. Шульгас, В. Бекуэарова, А. Гусейнова, Е. Пучкова «Чечнигшвейбыт» объединене хIамаш тегачо Садулаева Саипгас, поэтессас Ахматова Райгас. Кулгаш ша-дир «Содружества договора».

Торжественни даттъа чакхдаьнчаьу гIелхьагIа хьаший кIар «Садко» яхача мен дарра бассейне, хьонача спортсмений занятешка хьежар. Цул гIелхьагIа фусам дашца парна гойтар Грозне духхха ха йоаццан болх бе йолаелла кердаI почтаг, почтови и корреспонденцена обработка яра массеех оценрани гойтар.

Р. АУШЕВ.

СУРТАШ ТIА: 1. В. И. Ленина памятника уллув зиаш доккхаш ба делегаце вижкаш; 2. Договора куц из-деш ва гор. Орджоникидзера парте Ленински районна секретарь В. А. Бекуэаров.

Автора сурташ.

ДУХХА БЕРАШ ДОЛЧА НОАНОШТА «НАНА-ТУРПАЛ» ЯХА ЦИ ЯЛАРАХ ДОЛА

СССР Лаккхьарча Совета Президиума

У К А З

«Нана-Турпал» яха орден а луш «Нана-Турпал» яха цIи лойла итт а кхы дуккха-гIа а бер дайчен хьалхеделчен ноаношта:

Нохч-ГIалгIай АССР-е гIолла

Абдулкаримова Саламата — Нурадилова цIерагIча колхоза колхозочоь, Ножай-Юрта район.

Абубакарова Тумишана — цIен-нанна, Ведана район.

Батукиева Малихана — болхлочоь, Шаьла район.

Жабриилова Биканка — цIен-нанна, город Аргун.

Мержоева Махьмада Мазихьата — цIен-нанна, Магlалбика район.

Мизаева Лейлайна — «Орджоникидзенский» совхоза болхлочоь, Ачхой-Мартана район.

Путоева Iаьлий Зейбена— болхлочоь, Сунженски район,

Сайдулхажиева Эхена — XXII партсъезда цIерагIча колхоза колхозочоь, Ведана район.

Умарова Зулпа Шерванов-нана — «Родина» совхоза болхлочоь, гор. Грозный.

Цечоева Умаглре Марема цIен-нанна, Магlалбика район.

СССР Лаккхьарча Совета Президиума Председатель

А. ГРОМЫКО,

СССР Лаккхьарча Совета Президиума Секретарь

Т. МЕНТЕШАШВИЛИ.

Москва, Кремль.
1986 шера 16 май.

Горкоме хинна совещани

КПСС Грозненски горкоме хилар партийни комитеташ карча партхомисчел члений совещани.

КПСС XXVII съезда балта итогехи цун решенеш кхоачашъяра долчча партийни тIахьожама органий дехкархи совещане правилаш йир съезда делегата, КПСС Грозненски горкома хIал-харча секретара В. А. Кучеикос. Партийни комиссей балта цхьаьнолча баштьолехь гулбенинарца дийнар парте горкомерча партхомисче председателя В. М. Лавриненкос.

Партхомиссей активисташ та КПСС горкома сийлен грамоташ елар.

Эрдэнэт—халкъо доккхал деш яр

Монголе хьалъяьча кьонача городе Эрдэнэте яхьалъача динагIа яхетаю нийсача беараме йола предприятей балка ритм, горожанний кхьаьстама энтузиазм. Уьш бIаьстен майсни деношка чIоагIа дог айдена ба уьш: хьатIанхочаш латт 28 май — Монгольски халкъа революционни партие XIX съезд хьеллярIойла ди.

Эрдэнэта коммунисташа чакхъяьнчача партнобференце, дIаяхача пятилетка итоган пир. Промышленни предприятеша пIалан сонгIа арахийна бIаь миллион тугрин маьха продукци.

Тахан Эрдэнэт мехка доаргIхIама. Йолча промышленни центрех пIа1 я. Цун заволашен фабрикашен арахеч вискпорте долча цоватIкъа продентал сонгIа продукцеллин товараш. Мехно доккхал дер — «Эрдэнэт» яха горнообогатительни комбинат. Город цен сацна МНР-ни СССР-ни хьхьяьна хьаьш из промышленни гигант лоаппача кокъа цIаста-малибдженни руда данккара ций йитаяча проекенга лаьцаеш яхььчаьл — шера 16 миллиан тонн руда. ГаргIарча хана цун мощносить сихха дегIайсаIаргьял.

Горнообогатительни комбинато дахьяха IаI кьонача города сий. Уьхьалера Хlара шера кьаьна социалистически механика дIаухийт шоай хозаяла а дика хьалаца а цIи хеза долча кIуьсий миллион гаргта метр. Иза болаш латт дукха ха йоаццан болх бе йолаеннача хьу кийтьча предприятега. Хьинца кхъьяр горьяний, цIинцIеской город — юртбоьхама продукцена Iалашъеш йолча «Цаган Толгой» яхача госхоза-за коллективо. Хьалъяь йоалаш латт ТЭЦ. Сица деIадуьх город цIе а. Пхеана вIашIгIардьаьча цIепошта, административни зданей корпусашта, гостиниццаниге, культура дворецашна уллув хьажинаш эгтара хьалхара кийсасца вIашIгIардьаьча хоза цIенош.

— Эрдэнэт иштта сиха делхьаьр хьадоагIа Советско-монгольски доттагIал цIоагIдаларгара. — йоаь МНРП городской комитета хьалхарча секретаре Б. Мангбадара. — Дерриге дика гIулакхан — рационализаторий болам, хьехамчал, шефство — дIадолдераш массага коммунисташ ба. МНРП членаш ба 70 процент кхъьхегама ударникаш. 70 процент хьехамчаш. Дукхахча кхъьхегама коллективашна вахара норма хинна дIаэттад «Коммуниста уллув «Техьабгеараш бан» яха деIадIаш доккхал дуьхьа производствена кхъьоболаяьш ши эзар рационализаторски предложени, парех 10 милдион тугрик маьха экономически пайда бьаьнаб. Города предприятеша хьалхарча категорех дола товараш араккенга процент кхъьхега лаьрIяча республикански хьоккамел совIа я. Монгольски советски спецналисташа бернате дIа-эха леладелча гIулакхана сихха дIахьалаьнаьнах дахара низ тел. — йоаь МНРП городской комитета хьалхарча ссекретара. — Оаха де доаргIаш доккхал ду дуьхьа Эрдэнэта гIишлоп майлашна интернационални бригадаш, смешаны экипажаш хьалхарах, белгалдоаних цо. Хьа-ун хьаьлI Монголе кердаI гIишлоп1ча дуккхача горо-дашиш. Дика традиш а хинна дIаэттад «Советски опыт — толама дарда» яха цIера чакхдоаха месячникаш, цун декхар — советски опыт хьинаре, шерра промышленности, гIишлоп1ча, боахама культурни хьажинаш.

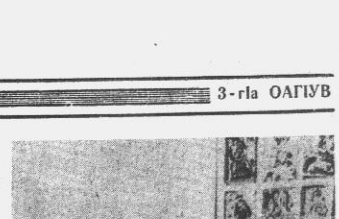

Чехословаке цхи бIаь-гарга йола искусствах халъ-ха школаш хьаIаехьуш йолча тIехьенна ихетам бар лара центраш я. Кlаьнийнтен ВIIлгаштен вокала, музыка, живописа. БIаьгIаш яра, халхара гонаьхьа Iохаш искусство езача наха. Бакъда халхьа мастерскешка Iохграмма ихоачашъяра тайп-тайпара аспекташ.

Къаьсттa чIоагIа терхам тIабахийтар шерргача мастабеган кердла химической гера — бинарни артиллерийски снарядаш аннабомбардина хьаье йолаяра йолча Пентагона планаша. Пентагоновски стратегаша хуог болча ядернийчун меттех химически тIемаш. театр сайна лоархIача Малхбузен Европе цу планаша духьала шерра протесташ йолаьлле Вашингтоне. Цхьа йолаш бацар юхьхьанца денз а европейски лаьтта бинарни тIема ихоачаяьш дIаэнийдайта союзниташ разьяь бе лиой яьш ихоачархIдарах. Цудухьа США-с НАТО решени тIа а эпалехь Пайн-Блаффе (Арканзас штате) хьалъяьл комплексе отаргердолча бинарни герза 70 эзар единица хIара бетта хьаийта лаьрIяча йола завод. Вашингтона Iотьхьаьгата НАТО военни планирование комитето бинарни химически боезапасий хьажъехьа Пентагоно лаьрIяр могадеш йоацерни Гайлкай. Цхьабакъда цу деша атлантически союзникаша юкъе цхьоагIо яц, хIаьта ма бахьхан долаш едгIаро еш а ба Вашингтоне. Дане, Норвеге, Голланде негативни позицин даьлар.

Натовски блок машара гIулакхаша вIалла а сагота йолча хьахьохкаш дац Брюсселе чакхдоаш дешаш дуненах хьахьяьнар а. Заседанешна дакъалоацаш хиннарша Йийай «седьмайчарча тIемий» американски программе муно Iотlахкеташ йола малхбузеневрпейски — «европейски оборони инициатива» салаш яра ихоачашъяра проблемаш а, духхьал Вашингтоно космоса милитаризаци яра лаьцача наьъюе Женеверча советско-американски переговораша гергарта доазув сотдера гIулакх латтъара меттахьа дакхха таро ца хулийте а.

Натовски организаша тIаийцача ранийнча тешаш дуту блока лидераш Варшавски Договора организацеч чIех тIема кийчон сонде лиятара. дIаэо йодача хана духкагIа гергаш Iоадара стратегэ тIара ихабоблата лаьрхIа боаннлера.

Б. БОГДАНОВ,
Г. ГРИГОРЬЕВ,
В. БАСИЛЕЦ.
(ТАСС).

ВАШИНГТОНА РЕЦЕПТАГIА

«Африка хьудбехьа» — цу денашца хьахоа лелхаш йола бомбаш, тоций таташ, уьгIаш йола дикаделлаш, бе-рий делхар. Цу дел тIа оттаьлай планета из район ЮАР расисташа, шоай доlамерча довдахарча мехнанта дувьяла хьоначаш йола тIом дуккхача шерашца беш болча цар. Цхьабакъда 19 мае сатосеш цита хинна хIама шийна тера кхы хилдина дар. Чухьийхача разбойни-каша топаш етта-хьекхоргаш дир цхьан хенна африканскн яхь столичан — Харареех (Зимбабве), Лусакех (Замбия), Габоронех (Ботсвана).

Сендухьа йай эгтаре къагIа йола ваоварство санна мара лархIа йий йоаца уж ашиеш? ЮАР президента Бота дIаэлийна1 уж «терроризмана дувьалаучун пара-Iатонна тIехьэрчеч» къовсам ма хилдина арйбеаш яр, ца-ваьна.

Терроризмана фу гIулакх долаш хинна юкнойфрикански бомба гаргаца човнаш ль замбийски ши йийш? ЮАР-а фу кхераш Iатунсаш Зимбабве Дипломни Мисе-де — моастагIана топий цхорчашна вохавь Ботсванера футболист? Цу варнаш-ний гIулакхаша боьхьоина яхоачашце гIийтар долчча тайпара къагIуналъкхаргаш Зимбабве премьер-министра Р. Мугабе Иа гучкъахьа агрессе акт а, цо тхо кхераше гIертилгга да, аьннад по. Тхона дувьала гергасина кийчъь провокаторех из пар-тизанаш Iотт. Кхуйбакеч Африка халкъо лоаттабу тIабехь нийсон къовсам тхо хилар бахьан до-лаш.

Тайп-тайпара мехний правительствица, политически деятелаша, массови информацеслествица белгалдоах: ЮАР военщина лаьчо Намибин йоаь Iагlахийт Кlанкарча американски администрацеи политике нертера хинна дIаэтта йола методаш.

Претерре режимо деладер тешам а богабь Дивена бомбан чуйийтача Вашингтоно деладер1 санна да, белгалдаьнхаш Замбе президента К. Каунда, «США хIинцца1 санна бахьанаш дар тха дарашца», — гучкъаха хьаьнад Къулбайдархошан правительства янкало Нелсон Мандела цIа тIом бан.

Тайп-тайпара мехний правительствица, политически деятелаша, массови информацеслествица белгалдоах: ЮАР военщина лаьчо Намибин йоаь Iагlахийт Кlанкарча американски администрацеи политике нертера хинна дIаэтта йола методаш.

Претерре режимо деладер тешам а богабь Дивена бомбан чуйийтача Вашингтоно деладер1 санна да, белгалдаьнхаш Замбе президента К. Каунда, «США хIинцца1 санна бахьанаш дар тха дарашца», — гучкъаха хьаьнад Къулбайдархошан правительства янкало Нелсон Мандела цIа тIом бан.

ДУНЕ ЦХЬАН КIИРАГIА

Цул совIа, дукхха наблюдателаш тийна да уж пиратски дудамо гIулакхаш США — расисти иерутеро сосни — юкъе я йолаш дыь-ларах. Кхьметтел расисташа «дунен халкъаша юкъерча терроризмана» халъеша дувна кIал кIийне йоаца хабеаш, цу дайкъе ООН а... бехке еш, духхха тайпара вашингтонски пропагандисташкара хьайна да цIи.

Цу дерригеша хьаьюхь. ЮАР хIанз Рейгана администраце кертагIйоахаш йолча дудамеча неоглобальни политиканга ма яра юкъеъча йолга. Духхьал Вашингтонера хьабоаггIан ба парIатонна Пехьа халъеша лоаттаяьш йоаь бола кьоьсам, митчаьна ма лоаттабеш бале а, бохабе яхан бу тIахьехам.

Советски Союзо иГоаттIа ханнаха лоарх1 ЮАР-а ра-систий агрессе. «Массене юкъара машаре халкъий яхеранашкен хьаллаьнаьа тIаерзоь йолча шиЙ политикана тIемаш бола из, — йоаь Со-ветски правительства заявлене тIа. — IоаттIа хьадехаш я ЮАР Iаьдалаца делаю терроре инзаш дареи дукъ ме политика Iалъамате сиха соцелера»

РЕВАНШИЗМА «ШОЗЛАГIА САДАЬККХАД»

ДIА яхача Малбузен-германски агрессивни беча хоамагIа «Малхбаленевропейски механара Хlара хьаьшана канцлера Гельмут Коля, цун шийна денашца ца-ме массе хана бахьхадохь: цкъа мукъа хьаьхьоча шийга федеральни республике боьшонца бола реваншисташ. Канцлер Бонн-ГIулгIаннарга «Гаа мехна сона бIаргагуш ши ре-ваншизма цхьаькха а белгало».

Цхьаькха реваншист бIаргавайнабаш канцлера, кхыметтел хьалха дIадахача кIи-рандийнаьха «судетски немций землячества» традиционни сборища йолаш Мюнхене гулбенначча 150 эзар реваншисташа хьахашна ше кьа-мал1 деш ц. Реваншизм бIаргайнабар цунна цу хьалха Гапновере «силезски немций землячества» сходка трибуна тIа вьяьнача хана а, хIаьта кхы а ах шу хьал-ха Брауншвейге цу тайпана барий слет йолаш моарлал ихайкадеш кхамаьл деш а. Из дерригеш а политически гIулакхех ца ихеталга дан, из да тIоаргIа вIашIгIехьабьяьха политически никъ дIаба-ьха гIертилга.

Духхьал Коль кертI датта ХДС/ХСС — СВДП правительства доал леча шерашка, реваншизм ФРГ бо-рьошна «позлагIа садаахьш» — духхьал тIехьэрчеч хьа-ьшан ах шеран «Судетан дийнъяьна Волженний из. «1937 эзар хинначу дозо-нех йола Велингтергменски рейх лагайоалаш гитлеровски фашизм йохьаьнчул тIехьэгIа дIаяхача шоаттаьна шу совIа йолча хана бIаргех кхеI Iочхийташ бацяна, «немций дош хьажа дац» яхаш цIогIаьрч деттараша, Европа политически карта хуматгра долгоахаш бахьана-ш политически, моральни, фи-нансови неьъьяьна хьел а лоацаш. Чакхъьяьна уннанд белгалъ-ьъаьн Эссене, Ульме, Дюссельдорфе, Фрей-бахе, Хальбронне, Мюнхене хиннача сходнашка реваншисташа цIогIаьрч а детташ.

Малаш ша уж Мюнхенски слета юкъе пажаллашан хинна 150 эзар сот? Царех дукхха духгагIа бераш «судетски немций земличество» одлачун членаш — лелхабь белгалдоаш ю. — нацистски организацеш 2,5 милли-он гаргта чIен воллаш 20 сонгIа цу тайпара «земляческа» вIашагIкхеташ йолу-ш организацеш хьаьнаьа. Цу-ьнца а хьаьрагIа барашн бе. Шоваттьча шу совIа ха я «судетски немцаша» цхьаь-кагара территори хьаеха, «шозлагIа дIаяьккха дахье — Судетан хьаьнаьа» яхаш, цхьаьнакхетарча дукхах тIема ерригача итоган пе-ревал е. яхаш цхайкаш бола. Канцлер Коль шу сборище хинна1 цун тайпара тIемаш. — тIир лехарIйоаш» уж юхабовлараш «ФРГ де-IIабоалеча юкъе дакъала-цараяьш». — IIхьаьтIеч Коля цхьаькха дош аьннаделаре а, из ага хилара хьахьохь ЧССР-ан кхыча социалистически механтет хьалхашка реваншистски иригIаьнаш дола гIулакхаш чакхлаьн декхарийла ба гIулакхе-ран нах.

БАКЪДА. бокъонаши пар1атонашн лоаряца цхьана чIезина дан ССР гражданина ихоачашъе леза декхарш а.

ССР Конституцен советски законашен яхар ихоачашце, социалистически общественни правилаш сийце, ССР гражданина еза тIи сийленна лелае декхарийла ва хIара советски сар. Къьхьегама дисциплинни телхьа на еш, цо боала чIенан царех бара йоахло е еза советски гражданаша. Шоай дай-нанной йоахло е, парна эша новьхо-стаа ле дела лелало.

Iалъам, луьа мохьхаленаш лорале, исторически памятни-наш кхьюлоа культурни мохьхаленаша лорадара йоахло е декхарийла ба ССР гражданаш.

Кхыча мехний халхъашша доттагIани цхьана гIулакхаш леладелгеп дегIанхьулар, дунен халхъашта юкъера машар хьаллаларга а чIоагIбара а лоаттIар дар — ССР гражданина интернационални декхар.

Б. МУХНЕВ,
НГIАССР адвокатий коллеге председателе.

Тха консультаци

ССР ГРАЖДАНИЙ БОКЪОНАШИ ДЕКХАРАШИ

Къаьхьегамхой конституционни бокъонаш лорделга — дахм дегIадоIаш, мехка хьалхашка уттача кердача декхарашна хьежжа, хилдинза эргадоахаш латтача кай законодательства кертгерча лостамех кай. ССР Конституцин, законаш лорделга а общество дIахо дегIаьхьаран цун вахар тоадаларан тешшаме лард.

ДУККХА духгагIолча наха ихоачашлу советски законаш. Бакъда, хIинца а болаш ба права нор-маш ихоачашъьелга телхадеш бола лаьа. Советски наха тIоагIга харшахьа лоархIача хIама да хулитанаша, малар мелараша, спекулянташа, кхаьш ийдераш хьоанаш дерашен леладу антибоксти-вэйни гIулакхаш. Къаьхьегама дисциплина, социалистически общественни правилаш телхадерашна лоаттабу къовсам ма могта тIоагIбар, цар-на духьала закона яна ший хIинцца1ен пахадалаш лоат-табар лехаш духга кьаьхаташ ух къаьхьегамхошка партийни советски органаш.

Шоай бокъонехи пар1атонехи граждалнаша пайда ийбелга Iатъка йини йолаш дац обществени паччахьалхенийн къаьхьегамхошка партийни советски органаш хьаштаьча, кхыча граждани бокъонашца.

Къаьхьега бокъо я ССР граждалий — е вешта аьлча, хьадьхуьнга цун дикалгIен болда лаьа. Советски наха тIоагIга харшахьа лоархIача хIама да хулитанаша, малар мелараша, спекулянташа, кхаьш ийдераш хьоанаш дерашен леладу антибоксти-вэйни гIулакхаш.

Къаьхьега бокъо я ССР граждалий — е вешта аьлча, хьадьхуьнга цун дикалгIен болда лаьа. Советски наха тIоагIга харшахьа лоархIача хIама да хулитанаша, малар мелараша, спекулянташа, кхаьш ийдераш хьоанаш дерашен леладу антибоксти-вэйни гIулакхаш. Къаьхьегама дисциплина, социалистически общественни правилаш телхадерашна лоаттабу къовсам ма могта тIоагIбар, цар-на духьала закона яна ший хIинцца1ен пахадалаш лоат-табар лехаш духга кьаьхаташ ух къаьхьегамхошка партийни советски органаш.

Шоай бокъонехи пар1атонехи граждалнаша пайда ийбелга Iатъка йини йолаш дац обществени паччахьалхенийн къаьхьегамхошка партийни советски органаш хьаштаьча, кхыча граждани бокъонашца.

Къаьхьега бокъо я ССР граждалий — е вешта аьлча, хьадьхуьнга цун дикалгIен болда лаьа. Советски наха тIоагIга харшахьа лоархIача хIама да хулитанаша, малар мелараша, спекулянташа, кхаьш ийдераш хьоанаш дерашен леладу антибоксти-вэйни гIулакхаш. Къаьхьегама дисциплина, социалистически общественни правилаш телхадерашна лоаттабу къовсам ма могта тIоагIбар, цар-на духьала закона яна ший хIинцца1ен пахадалаш лоат-табар лехаш духга кьаьхаташ ух къаьхьегамхошка партийни советски органаш.

Шоай бокъонехи пар1атонехи граждалнаша пайда ийбелга Iатъка йини йолаш дац обществени паччахьалхенийн къаьхьегамхошка партийни советски органаш хьаштаьча, кхыча граждани бокъонашца.

Къаьхьега бокъо я ССР граждалий — е вешта аьлча, хьадьхуьнга цун дикалгIен болда лаьа. Советски наха тIоагIга харшахьа лоархIача хIама да хулитанаша, малар мелараша, спекулянташа, кхаьш ийдераш хьоанаш дерашен леладу антибоксти-вэйни гIулакхаш. Къаьхьегама дисциплина, социалистически общественни правилаш телхадерашна лоаттабу къовсам ма могта тIоагIбар, цар-на духьала закона яна ший хIинцца1ен пахадалаш лоат-табар лехаш духга кьаьхаташ ух къаьхьегамхошка партийни советски органаш.

Шоай бокъонехи пар1атонехи граждалнаша пайда ийбелга Iатъка йини йолаш дац обществени паччахьалхенийн къаьхьегамхошка партийни советски органаш хьаштаьча, кхыча граждани бокъонашца.

Дика дешаш дукха дешархой да Грозноруо №39 йолча юкъерча школе, Дагна юкъе а дикагIчарех ба (сурта тIа; аьрдехьара аьтехьа) 6 б классе дешаш йолча пионерка Мальцагова Заира, 8 б классе дешаш бола Иеранлова Сацита, Хатуева Мадина, Ахмадова Мадина.

Р. ЭМЗИЕВА сурт.

ТIЕХХЬАРА ГУРГАЛ

Хоза кIайчадь № 57 йолча школа да Грозноруо №39 йолча юкъерча школе, Дехьарсесьара уккъаза тIехьарадешархойн хьехархой. Цар бе доаьхи эизаш.

Итт сахьат дьинад. Хьхоз СССР Гими.

Дз тоадолийташ къамаьл ду директора дехкарашхоь кхоачашдеш йолча Т. М. Веденкинас.

— Вай Дьакено шоана хьалхаьнка хьадийлдад Галамате дукха наькъаш, — аьлар цо. — Мел гаьна дала-рах, ошкош дийшеча школеца тIара доккхаш кIайчалаш, шоай хьехархой бIе ма бе-лаш.

Дьахьдь тIоараш техар дешархошца И. Г. Шведоваь кхаьмсаш дича. Из тахан дийша бахьна, школера дIабол-хачар цхьоаздачу классе хинна хьехархо я, Шведова а, беррига хьехархошта а баркал салаш кхаьмаьл дир-выпускниншца И. Бирюковас, С. Веденина. Дахь-ноаной пIераIа дош аьлар В. Кавсеровас.

Гулбенначарна тIоаьла езаелар иттлагIча класса дешархошца кIайчьа поэтически монтаж. Хьехархоех, дешарх хаьах, нюхье хоттаруча дотIагIалах, хьалхарча безамах йола стихаш ек школен коа, хьахоз «Дешара шерашъ» ихача нилге дешаш дар.

Кагийча нихаи мехкарашен хьалхэнка дешархошца пай-раш кIайчьайлад профессионально-техническе училищаца. Цох лаьца дийдар № 2 йолча ПТУ-ннан директорно Т. В. Павдоваь. Тайп-тайпара болх-лой профессеш Iомае тIа-хьийжар тоа полномочиташ.

Хьхоаларча класса дешархоша выпусмнкашта эизаш делар. СоогIаш доацаш баьхьабапар боккхачIбола новкъостий — линейкаш, кхоалаваш, тетрадаш, берий нонийаш делар дар аьлар-гIаш. Бек тIехьара тергал, нийссача мутIарашка шоай классаша чуболх дешархой.

— Хьаьз кертерадар дисад, — аьлар директора заместителера Р. А. Сандхоноза, — эизаменаш. Итт класс-ца тахкъьлккхай 64 сагоь. Цуо-соогIа, бархIлагIча класссашка а баьь соогIа саг ва. Эизаменаш ца хьакъаьнаш. Цуо-заманаш Цаьнгалъюрт, нарха-дардолла литературе цхьан моттиге хьаруздаьн дукха бохь баьь школьни библиотекера А. Торгоноваь. Дешаьрен кхетам балаьрен балха директора заместителе Л. В. Хайдаповас пехадаш тIаьхьонан лоатабу программаш кхоачашъяр, школьни-ца курс кердаьлкхара, дешархоша экзаменаш-та ю кийчо йиаза хилийтара.

Экзаменаната кийчо яр дуьш классни сахьаташ долча хана, дашца-поаноца еча собранешка, учкома заседанешка.

М. КОРТОЕВ.

Вайцига хьоашагIга

Чуваше музыкальни искусство

Чувашски музыкальни театр хьадийлад 1960 шера 25 мае. Цу дийнаьца цо гайтар Ф. Васильева музыкальна «Шыpмань» («Хи тIара хьайра») яха чуваний эгтара хьолхара опера. Цул тIехьа-гIа лийчийн Г. Хирбо «Нарспи» а, А. Асламова «Юратпаллыха вальс». Театра сцена тIа хинна тха механизмаш. В. И. Чапаев Б. Мокроусов, Ленинан премиеран лауреат яха опера. Из опера, эгтара хьалха Чебоксаре отгIир. Кремлевски театре гойташ хинна-ча, цу спектаклина яхийлад РСФСР культурин Министерства, Ерригеозонан театральни общества, СССР ядарахой Союза диплом.

1966 шера Ленинградера Ваганновой пIераIа йола академически хореографически училище а яьккха цIабийрзача кагийкех хилар кхоначаца театра балета группа. Цаьр оттайно А. Адана «Жизель» яха балет. Цу хана дена тха театра сцена тIара Юйоаьлаш яц из спектакль.

Тха репертуара юкъе я эрсий а дуьнен а операн классицан оперетташ промаседенеш. П. Чайковскае, Дж. Верде, Дж. Пуччине, Дж. Россине, Ж. Бизе, Д. Мийцура, А. Бородина, оперни музыка яхьча юрийелй цIераш я тха театральни афиша тIа.

Кхо орден леларча тха автономни республикана музыкальни театра искусство яIзай Москверча, Казаверча, Мурманскерча, Архангельскерча, Петрозаводскерча, Курскерча, Рязанерча, Астраханерча, межка дукхача яхьча городаниларча зрителашта. Хаьна иозлаьга доагIа тхо Грозне, Хьалхара вай вашагIкхетар лилар 1978 шера. Хаьна доагIаш шоана тхоай керда балхан денад оаьа, Нохч-ГIалгIайчен эрителла гурьяь тха дикагIйолча оперни, балетни спектакли, оперетташ. Тха репертуарни афише ткъо спектакль я. Царна тIе юкъе: «Князь Игорь», «Евгений Онегин», «Флория Тоска», «Норма», «Севильский цирюльник», «Кармен», «Фауст» яха операш, «Жизель», «Дон Кихот», «Лоскинан», «Болеро», «Сарцинг», «Щелкунчик», «Дуне хьалхоллар» яха балеташ, «Сальгдаме Мерор», «Цыганский барон», «Вундоаг» яха опереташ, «Оперетта — оперетта» яха театрализованни представлени.

Зрителанца езадуьгIа балета сайре. Цун программе я самъедраме хореографически номераш, экзотически балеташа фрагменташ.

Хореографически искусстве атта пайсулуш хьаьа дан яхьча хьалхарах маIата наха дегIа. Тха театре из хьалхо деш ва Чувашски АССР заслуженни артист Иванов Владимир. М. Мусоргскае музыкаьн кIайчьа йола «Баба-Яга» яха миниатюра. Самъедрамеи, белаьнен, наьха пIелгIина гойташ дан да аттера хьоаллан дола сурт-сибат. Балетни искусство езаранша гурда «Парижа ала» яхача Б. Асафева Консерто. Пь-26-ас. П. Чайковскае «Тхьайса улла хоза боI», «Лебединое озеро» яхача балетерен «Вальпургиева ночь» яхача сутрездаерен, Ш. Гуно, «Фауст», «Валдерка» яхача операшкарен сурташ.

Театра труппе болх беш ба опыт йола спецаьа мастераш, театральни а музыкальни а институташ чакхъьлкха катирдой. Дукхача тха артисташа долаьо тайп-тайпара спецаьа пIераш. Царна юкъе я РСФСР заслуженни артиста. Чуваше научьхьалкхен преме лауреат Т. Чумановаь, хормейстер — ЧАССР заслуженни артист А. Финеер.

Хьамсара зрителлаш, оаха хьех хьо тхоай спектаклаша хьажа. Шоана а тхона а пайда боьаш лусардаш аьлар-на хет соца вай вашагIкхетараш.

В. НОВИКОВ.
Чувашски паччьахьалкхен музыкальни театра директора заместитель.

КАСТТА — ЭКЗАМЕНАШ

— Экзаменаш — дешархойн хьехархойн вахаре ллархIаме гIулакех. Уж йолча хана тхьаьна белгалъюьлан школе дешара процесс яхьча-там болаш вашIтIехьалькихий е яьккхаш. Дукхача шершша Iомадаьр малагIа-йайле йоаьш да, аьлар Малгобески района № 3 йолча школа директора А. В. Бережненкова. — Сухомлинске яьхаь: «Экзаменаш — пIелхха хьаьец хIамаш дан, уж йIаьхьача хана, дукха хьа а хьийга, хьанаре чакхдоаха гIулакхаш да».

Директора яхар дина ихетадеш кхъьехаш а школа коллектив. Экзаменаша кийчо яь яьннай. План а оттаьл чакхйоах консультацеш, коньеболаьнеш зачетни система, тоабабе предметнин кирдаяькара болх. Цу хьалъьхьа дина кхъьехаш хьехархошца А. З. Когниговаь, С. М. Поповаь, Н. А. Матвееваь, А. Т. Юсупова, А. Х. Цароевае, кхъьхар.

Дешара кабинеташа хьалтеха Iоаьх экзаменашта хьатаьь стендаш. Физикен химен кабинеташа эшарийбо-лаборатори, реактивашца, посо-бийташца. Цар-ларъ-дардолла литературе цхьан моттиге хьаруздаьн дукха бохь баьь школьни библиотекера А. Торгоноваь. Дешаьрен кхетам балаьрен балха директора заместителера Л. В. Хайдаповас пехадаш тIаьхьонан лоатабу программаш кхоачашъяр, школьни-ца курс кердаьлкхара, дешархоша экзаменаш-та ю кийчо йиаза хилийтара.

Экзаменаната кийчо яр дуьш классни сахьаташ долча хана, дашца-поаноца еча собранешка, учкома заседанешка.

М. КОРТОЕВ.

Могашала цIеI

Iурра денз гуш дар Нохч-ГIалгIай паччьахьалкхен хьехархой института преподавателаш студенташ аьхьа кийчьуш болга. Дукхагlбаран спортишен кIирс тIабуьхаш бар. Догlбп морхаш тIалъхха, пхьан юкъа бабI-йайрза хинна сигале а дельхийга сийдалъар.

Каста института эдинена хьалдакша хьатуьлбар хьехархой, студенташ, кхьболо болхлой.

Цар йоккха коломна «Динамо» яхача стадионагахьа дIалъхар. Берриан а дог айдеша а гIоьбьина а бар. Ухаьа хилар могашалла дина хеташ парад.

Хьалтара яхьаш мехкарашца IаIаьнча, вай мотт баIдача котIьяьлар Р. Реровна, МаIача наьа юкъе толам А. Хамзоева баьккхьз. Хьехархошта юкъе цу дистанце дикагIа хилар Х. Магомерзаева.

Цул тIехьагIа ехаьнах шийь маIанах кюьн эзар метр байдар. Цу яьхьина котбалар Н. Матуленкоп С. Закриеви. Хьехархошта юкъе толам баьккхар С. Юшаева.

Дозал йидеча котбалар математически факультета студент О. Долгатоп хьехархо А. Б. Балуеви. Гимнастически упражнеш еш толам баьккхар студентнана Н. Гендергуноеваи Л. Серовази.

Дикагlболча спортемеашан тей физкультурникашт-ден дипломаш совIаташ дIаделарар ректора М. У. Умарова.

А. ДЖАМАЛОВ, ЧИГIИ доцент.

ТЕЛЕПРОГРАММА

27 МАЙ

I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».
8.40 — «Спорт цхьан нIират1а».
9.10 «Оалхазарий шурра». Художественни фильм. «Специальни корреспондент» яхача цIилхара.
10.45 — «Кердадараш».
14.30 — «Кердадараш».
14.50 — «Практикица дайзар». Документальни фильмаш: «Сихдара формула», «Дiотар».
15.25 — «Самъедраме старташ».
16.10 — «Кердадараш».
16.15 — Мультипликационни фильмаш.
16.35 — Литовски ССР Плунгески районни культура ЦIен «Сувартунас» яхача халIза ансамбля выступлени.
16.50 — «Юрьа — командирга воI».
18.05 — «Дни политики». СССР зэка нортамукъаьлан дипломатически законодательстван.
18.45 — «Тахан дуьнен тIа».
19.00 — «Вай бебш».
19.30 — «Кердадараш».
19.35 — «Эндина говрачаш». Любовь Орлова». Художественно-публицистически фильм.
21.00 — «Ха».
21.40 — «Камера дуьнен чу хьеха». Дiабийр — 86 лаьттачIеран обозреватель Д. Д. Бирюнов.
22.40 — «Дуьнен хьалхаьнка юкъера обозрени. I-гIа тIе».

II ПРОГРАММА

18.00 — «Дуьнен хьалхаьнка юкъера обозрени. I-гIа тIе».
18.15 — Кинохурнал.
18.45 — «Нохч-ГIалгIайчен дин».
18.45 — КПСС XXVII съезд. Фильм, ЯкъьIгIа выпуск.
19.05 НГИ-ССР Государдарца инструментальни ансамбля концерт.
19.30 — Лоламча латарах СССР чемпионат. Г. Ордженикидзера передача. Ордженикидзера — Ереван.
20.00 — Бийса хьанна хIа-ма шун, бераш». «Нечьалъкхен доза». 4-гIа данъа.
20.15 — Дуьнен хьалхаьнка юкъера панорама».
21.00 — «Ха».
21.40 — «Цхьоалгlаьар». Художественни фильм (Киргизфильм).
23.05 — «Кердадараш».

26 МАЙ

I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».
8.40 — «Никъьберий клуб».
9.40 — «Зэрна говрачаш». Любовь Орлова». Художественно-публицистически фильм.
11.05 — «Кердадараш».
14.30 — «Кердадараш».
15.30 — Погранични денга. Документальни фильмаш: «Дозор на Тихом океане», «Нарушено а списках живых», «Девятая застава».
15.35 — «Берий лаьтта». Всесоюзно-хореографически конкурсни лауреат — Ленинграда кагнкрол Цен «Радуга» яхача Берий ансамбль.
16.10 — «Кердадараш».
16.20 — «Тхьоаьнан массанаш».
16.45 — «Ха, довза». Дешархоша Iалла дешаьрен программа передача.
17.15 — «Тха корреспонденташ дуьш».
17.45 — Мультипликационни фильм.
18.10 — Монгольски халкъа республикина кIентан-коллективни концерт.
18.45 — «Дуьнен дуьнен тIа».
19.00 — «Дуьнен кагнрхIа».
19.35 — Программа на ди-ССР кIоргбаннични тIемаш штаба начальника Генерал-лейтенанта Н. Ф. Ивановн-ченко выступлени.
19.50 — «Чьачьалхьнен доаза». Телевизионни дуьнка сценарийо яхача хьастамаш.
20.30 — Художественни фильма премьера. Фильм 5-гIа, «1941 шу», 1-гIа серн.
21.00 — «Паччьахьлкхен доаза». 2-гIа серн.
22.50 — «Тахан дуьнен тIа». Программа.

12.10 — Физика. Физикен Iилма-техничесни революцин. 12.40 — А. Гайдара 80 лаьтта кIентан.
13.15 — Историн оагIонаш. «Тхой кхела рыза да тхо». Декабристаша — передача.
14.40 — Дешархошта физически гигиенехь.
15.10 — «Кердадараш».
16.30 — «Мичиуриа-Майнай». Художественни фильм.
18.00 — «Нохч-ГIалгIайчен дин».
18.20 — Телевизионни фильм.
18.35 — «Берий бахар». Музыкальни передача.
19.05 — Ротгласпи-чьюрдаш.
19.50 — КПСС XXVII съезд. Фильм. Пхеллера выпуск.
20.20 — Хьалхаьнка дозал хилла шун, бераш».
20.30 — Культурни оллы-ша школа. Б. Келзоева бригаде (IлагIгIай маттала).
21.05 — «Ха».
21.40 — «Искусствена гIулаех Iилма-техничесни передача».
23.05 — «Кердадараш».

29 МАЙ

I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».
8.40 — «Хьаьбай цхен тIе».
9.40 — «Паччьахьлкхен доаза». Художественни фильм. Фильм 5-гIа. «1941 шу». 1-гIа серн.
10.50 — «Кердадараш».
14.30 — «Кердадараш».
14.50 — «Хала мехкадаьта». Телевизионни документальни фильма премьера.
15.40 — «Хlина, сендукъа». Беларуьта лаьхьта передача.
16.10 — «Кердадараш».
16.15 — Мультипликационни фильмаш.
16.45 — Ф. Шуберт — «12 вальс».
16.55 — «Хьехархо хила». Телевизионни документальни фильма премьера.
17.30 — «Iланзара дуьнен бохучохь болаьнан».
18.00 — «...Йихайта шу дахьнен бохучIаргIа».
18.45 — «Тахан дуьнен тIа».
19.00 — Мультипликационни фильмаш.
19.10 — Деша тIехьа — гIулаех. «Денза» — Iамаьа лоацаш да Катех ИП ЦК Компартии Украины Секретарь О. Г. Анфимов. «ВЗО» производственни объединене Гегемаванни директор О. М. Лисенев.
19.40 — «Кердадараш».
19.45 — Концертни студе Осаминов издательницца С. Заьлгинца вIашагIкхетарг.
21.00 — «Ха».
21.40 — Г. Свиридова. О. Танхиншвили. В. Гаврилина произведенеташ Iа. Певецова болх хана (23.05) — «Тахан дуьнен тIа».

II ПРОГРАММА

8.00 — «Уйранара гимнастика».
8.15 — «Танкашта дахьлла тIаьхьонан». Iилма-досийтара передача.
8.35, 9.35 — Физика. 6-гIа класс.
9.05, 14.15 — Эстетически жигтаймбалар. Кин-ма-фотоискусствен средствеш. 2-гIа передача.
10.35, 11.40 — Зоологи. 7-гIа класс.
11.00 — «Чоалхане доаца — чоайха бакъдарца». Дашта-наношта телевизионни журнал.
11.30 — «Загадки звездного неба. Вечное движение». Ilима-досийтара фильм.
12.05 — «Дезал Дин дуьхьаларча темаш Iилма-дозанш-тара хьаьнца».
12.15 — «Цар цIераш йинъяьна йиш яц...». Декабристий метташ.
13.30 — «Министр хинна бе-заш бах-бах». Суфутташа художественни фильмаш.
15.00 — «Кердадараш».
17.00 — «Нийсархо» (нохчий меттала).
17.30 — «Кара-Даг». Фильм.
17.40 — «Республика хьашка». Рейд (нохчий меттала).
18.05 — Киноурнал.
18.35 — «Нохч-ГIалгIайчен дин».
18.35 — КПСС XXVII съезд. Фильм. Яхьалгlаьта выпуск.
19.05 Сихдара наькъьягIа, «Грозгорстроительно-монтажни трест (ГIалгIай меттала).
19.35 — А. Чаков. «Юбилей». Х. Нурдинова цIерагIа Нохч-ГIалгIайчен драматически театра спектакль.
21.00 — «Ха».
21.40 — Дозал дехьарча фильма экран. «Нитта да спортинн вахар». 2-гIа серн.
22.50 — Балтийски форда механ дотIагIаш белогонна. Финландера передача.

30 МАЙ

I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».
8.40 — «Дуьнен кагнрхIа».
9.15 — «Нечьалъкхен доаза». Художественни фильм. Фильм 5-гIа, «1941 шу». 2-гIа серн.
10.25 — «Кердадараш».
14.30 — «Кердадараш».
14.45 — «Юртара аьйайтеше». Телевизионни документальни фильм-концерт «Нохчала дуьхьала», «Дуьнен тIа».
15.40 — «Эрсий къамаьл».
16.10 — «Кердадараш».
16.15 — Комсомольска-хозяйственни шахтерий бригада Дмитрий Дмитриевичан Цуканован ШIаьрой вIашагIкхетар. Киевера передача.
16.45 — Изобразительни искусстве Ерриозонан кIентан.
17.15 — Мультипликационни фильмаш.
17.45 — «Электроникен вайш».
18.15 — «Дотгагlаь». Телевизионни журнал.
18.45 — «Тахан дуьнен тIа».
19.00 — «Сан дахьнен».
19.35 — «Кердадараш».
19.35 — ЦТ эпрана тIа хьалхара. «Топ хоссе бокъо». Художественни фильм. (М. Горьки цIе Iилма-техничесни революцин.
21.00 — «Ха».
22.15 — «Телехьажархочун спутник».
22.15 — Европейске эстрадни шлей Мурза Гаджиев.
23.15 — «Тхьэн дуьнен тIа».

II ПРОГРАММА

8.00 — «Уйранара гимнастика».
8.15 — «Илли доаха баьдраш». Телевизионни документальни фильм.
8.35, 9.35 — Музыка. 2-гIа класс. Н. О. Дунаевский.
9.05, 14.15 — Английски мотт. Iомабе 2-гIа шу.
10.05 — Дозал дехьара изобразительни искусство. Рембрандт.
10.50 — «Мала хургаа». Iилма-досийтара фильм.
11.20 — Музыка В. И. Ленина хьаьре.
11.30 — «Тамаш иш Россена дагадар». Эрсий литературан произведенеташ хьастамаш.
12.55 — «Индугрйоаца гуйре». Художественни фильм (Монголи).
14.20 — «Сан илена тIехьа вовш». И. Янушен.
15.05 — «Кердадараш».
15.20 — «Iилма-досийтара». Iилма-дозанш-тара фильм.
17.25 — КПСС XXVII съезд. Фильм. Вохчlаргlа выпуск.
17.40 — «Кердадараш» (нохчий меттала).
18.15 — «Дешаларга бехнто-кхаме».
18.55 — «Нохч-ГIалгIайчен дин».
19.25 — «Юртара вахар» (нохчий меттала).
20.00 — «Вийса дахьлла тIаьхьонан шун, бераш».
20.15 — «Чоалхане доаца чоайха бакъдарца». Дашта-наношта телевизионни фильм.
20.30 — «Искрамалаш болаш».
20.40 — Дозал дехьарча фильма экран. «Нитта да спортинн вахар». 2-гIа серн.
21.40 — «Дешаларга бехнто-кхаме». Телевизионни документальни фильм.
22.50 — Балтийски форда механ дотIагIаш белогонна. Финландера передача.

31 МАЙ

I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».
8.35 — Неедны цIераIга илдеш. Ленинградера телевизионни ансамбля концерт (ЧССР).
9.40 — «Чоалхане доаца чоайха бакъдарца». Дашта-наношта телевизионни фильм.
9.30 — «Искрамалаш болаш».
10.00 — «Могашала».
10.35 — «Сена Iилдаш йола Италин, «Умбрия». Документальни фильм.
11.35 — Массаженна а хIаженна а». Электроэнергин кхоначу.
12.05 — «Хьахан шийла». Покровскин Борис Корнилов.
13.00 — Мультипликационни фильм.
13.10 — «Канануне отъезда». Фильм-спектакля премьера.
14.20 — «Кердадараш».
14.45 — Фильм-спектакль «Дахлоодар».
15.00 — «Кердадараш».
16.00 — «Спастись в Вашингтоне». Телевизионни документальни фильма премьера.
16.20 — «Дозанаш, хандар». Дiахьарбаш — Индерланды).
18.10 — «Космос машара дуьхьа». Тематически Москва — Мурманск — Архангельск.
19.10 — «Кердадараш».
19.15 — «Кинохурнал».
21.00 — «Ха».
21.40 — Дозанх РСФСР заслуженни артиста А. Корсанова (спонинг).
22.05 — Футболаех СССР чемпионат. I. Торжественно хьалхарчу парадаш. 2. Спартак Италин — сборни Болгари. Мемлеверо передача. Италин хьа-ча ханна.
(22.45) — «Кердадараш».

II ПРОГРАММА

8.00 — «Уйранара гимнастика».
8.20 — «Из эзаннга дожила

РЕКЛАМА

27 МАЙ

6.40 — Кегда хоамаш.
6.55 — 7.00 — Хьамаш. Хаоттам.
7.15 — Республикански газетин обзор.
8.30 — Передачай программа.
8.36 — 9.00 — «Нагирюкин кан» (нохчий меттала).
9.15 — 9.30 — «Болхной уйлаш». «Терек» тракторни производственни объединенера передача (гIалгIай меттала).
16.00 — Передачай программа.
16.01 — «Оьсарна хьахьегара — чуйранара почта».
16.15 — 17.00 — Производственни хьалхаваххашта. Концерт (нохчий меттала).
18.00 — Кегда хоамаш.
18.30 — 18.40 — «Хlара фермана — шура янсхара ланка теламан».

УКВ

17.00 — Концерт.
17.15 — «Самъедраме волна тIа».

28 МАЙ

6.40 — Кегда хоамаш.
6.55 — 7.00 «Кегда хоамаш. Хаоттам.
7.15 — Республикански газетин обзор.
7.35 — Передачай программа.
8.36 — 9.00 — Хьамсарча механах дола нлеш (нохчий меттала).
9.15 — 9.30 — «Болхной уйлаш». «Терек» тракторни производственни объединенера передача (гIалгIай меттала).
11.45 — 12.00 — «Творчески Алтайнан — гIулаех тIай металла».
17.15 — Передачай программа.
17.16 — Музыка.
17.30 — Вожжийбарашта бе-рашна хьа. «Вай — вуна ха» (гIалгIай меттала).
17.45 — «СагI фантор — керттера гIулаех». Йздарйочун уйлаш.
18.30 — 18.40 — «Социально-экономически дегIаахара наькъаIа» (гIалгIай меттала).

УКВ

17.00 — Музыкальни глобус.
17.28 — «Мюнга сказал».

15.15 — «Iхьан дозалг» (гIалгIай меттала).
15.35 — 15.45 — «Ден тамаех».
16.00 — Передачай программа. Хаоттам.
16.01 — Дуьнен хьалхаьнка юкъера обозрени (нохчий меттала).
16.15 — Республикански газетин (нохчий меттала).
16.45 — 17.00 — «Бандан чIагIдараш».
18.00 — Кегда хоамаш.
18.30 — 18.40 — «ДIайийнача хIамашта Iунан мишта ду» (нохчий меттала).

УКВ

17.00 — Оперетта юкъера самъедраме оагIонаш.
17.43 — Нохч-ГIалгIай ашарш.

29 МАЙ

6.40 — Кегда хоамаш.
6.55 — 7.00 — Хьамаш. Хаоттам.
8.15 — Республикански газетин обзор.
8.30 — Кегда хоамаш.
8.36 — 9.00 — Лирически ашарш (гIалгIай меттала).
11.15 — Куьгнаш йолчера-мишта идейно - хIетамбазара болх (нохчий меттала).
11.30 — «Хьехархошта социалистически самоуправлени йIоаргъхьара». Беседа.
11.45 — 12.00 — «Творчески Алтайнан — гIулаех тIай металла».
17.15 — Передачай программа.
17.16 — Музыка.
17.30 — Вожжийбарашта бе-рашна хьа. «Вай — вуна ха» (гIалгIай меттала).
17.45 — «СагI фантор — керттера гIулаех». Йздарйочун уйлаш.
18.30 — 18.40 — «Социально-экономически дегIаахара наькъаIа» (гIалгIай меттала).

УКВ

17.00 — Музыкальни глобус.
17.28 — «Мюнга сказал».

ГРАЖДАНИН, ПРЕДПРИЯТЕЙ КУЛГАЛХОЙ ТЕРКАМГА

1986 шера 15 июне дена Грозный—Беслан яхача машинаькъа участка контактни сеть, высоковольтни электропередачай линеташ, питани подстанцеш болаш устройствеш 27500 вольтера кхачъчалца тоб йолаш хургьяь.

Контактни сета а дуч доаькъонца а инструменташ, приспособлене, кхыча Хlамай новькъостацца а уж йоаьшш а йиъь метрал гарга вахар вера кхерамге да!

Лорале-ду кхерамах!

Электрофицированни машиниькъа кхерамлен бокъонан телха ма е!

Хаоттам

Тахан республике гIоллеч Грозинен морхаш а йолаш, доагIа а йоаьшш. тайп-тайпарча оагIонашкхаьра сеткунде 3—7 метр тIоаьла муха а тIоаьла муха а хьекхаш хилен а фегера температура республ-ке минус 15—20. Грозне 18—20 градус йIоьхьал йолаш хилен тарлу.

Ххоана морхаш а йолаш, йоачан а йоаьшш. тайп-тайпарча оагIонашкхаьра сеткунде 3—7 метр тIоаьла муха а хьекхаш хилен а фегера температура республ-ке минус 9—14. градус йIоьхьал йолаш хилен тарлу.

Метеостанци.

СПОРТА ХОАМАШ

ГИМНАСТИКА

Уж-деношка чакхъьлкхар «Урожай» ДСО республикански совета спортсменаша юкъера гимнастикаш Iола тIаьхьа. Цул тIехьа-гIа лийчийн Г. Хирбо «Нарспи» а, А. Асламова «Юртьа-гIалкхоа вальс». Театра сцена тIа хинна тха механизмаш. В. И. Чапаев Б. Мокроусов, Ленинан премиеран лауреат яха опера. Из опера, эгтара хьалха Чебоксаре отгIир. Кремлевски театре гойташ хинначу цу спектаклина яхийлад РСФСР культурин Министерства, Ерригеозонан театральни общества, СССР ядарахой Союза диплом.

Хьехархошта езаелар иттлагIча класса дешархоша кIайчьа поэтически монтаж. Хьехархоех, дешарх хаьах, нюхье хоттаруча дотIагIалах, хьалхарча безамах йола стихаш ек школен коа, хьахоз «Дешара шерашъ» ихача нилге дешаш дар.

Кагийча нихаи мехкарашен хьалхэнка дешархошца пайраш кIайчьайлад профессионально-техническе училищаца. Цох лаьца дийдар № 2 йолча ПТУ-ннан директорно Т. В. Павдоваь. Тайп-тайпара болх-лой профессеш Iомае тIа-хьийжар тоа полномочиташ.

Хьхоаларча класса дешархоша выпусмнкашта эизаш делар. СоогIаш доацаш баьхьабапар боккхачIбола новкъостий — линейкаш, кхоалаваш, тетрадаш, берий нонийаш делар дар аьлар-гIаш. Бек тIехьара тергал, нийссача мутIарашка шоай классаша чуболх дешархой.

— Хьаьз кертерадар дисад, — аьлар директора заместителера Р. А. Сандхоноза, — эизаменаш. Итт класс-ца тахкъьлккхай 64 сагоь. Цуо-соогIа, бархIлагIча классашка а баьь соогIа саг ва. Эизаменаш ца хьакъаьнаш. Цуо-заманаш Цаьнгалъюрт, нарха-дардолла литературе цхьан моттиге хьаруздаьн дукха бохь баьь школьни библиотекера А. Торгоноваь. Дешаьрен кхетам балаьрен балха директора заместителера Л. В. Хайдаповас пехадаш тIаьхьонан лоатабу программаш кхоачашъяр, школьни-ца курс кердаьлкхара, дешархоша экзаменаш-та ю кийчо йиаза хилийтара.

Экзаменаната кийчо яр дуьш классни сахьаташ долча хана, дашца-поаноца еча собранешка, учкома заседанешка.

М. КОРТОЕВ.

Редактора зам.
М. М. ХАМХОЕВ.

ТХА АДРЕС: 364907, г. Грозный, Майковске, ул. 92. Телефонаш: редактора — 2-45-57; редактора заместителя — 2-85-07; бехнтохкама секретара — 2-84-68; отделий: партийни вахара — 2-80-12, 2-54-04; промышленностин транспортен — 2-75-81, 2-65-01; юрта боазама — 2-47-84, 2-90-60; культурна — 2-64-75, 2-75-78; письмой — 2-85-64; машинописни бюро — 2-89-51; корректорске — 2-89-88.

НАШ АДРЕС: 364907, г. Грозный, ул. Майковского, 92. Телефоны: редактора — 2-45-57; заместителя редактора — 2-85-07; ответственного секретаря — 2-84-68; отделов: партийной жизни — 2-80-12, 2-54-04; промышленности и транспорта — 2-75-81; 2-65-01; сельского хозяйства — 2-90-60; 2-47-84; культуры — 2-64-75, 2-75-78; писем — 2-85-64; машинописное бюро — 2-89-51; корректорская — 2-89-88.

Газет арадувл шинареи, ереи, шоаттен деношка

СФ00125. «Грозненский рабочий» издательства типографи, Майковске, 92 Типография издательства «Грозненский рабочий» ул. Майковского, 92 Заказ № 2122.